

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Proponitur autoritas D. Th.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

illis cum formidine oppositi, quot enim aliis doctrinæ Adversariorum [imò hæc ipsa, quâ nobis dissentiant] forent vitiosæ, quis absque peccato S. Eucharistiam accederet, cum non nisi de statu gratiæ probabiliter opinari possit? sed est prava animi dispositio, quâ quis se putat, quod nescit, & objecto fallibiliter apparenti ex temerario voluntatis affectu firmum præbet assensum. Ita se explicat ipse S. D. qui cum dicto libris genera hominum merito improbanda dixisset: *Primum, inquit, est opinantium, id est eorum, qui arbitrantur scire, quod nescimus.* Neque tertio loco D. Augustinus est nobis contrarius, qui ibidem loquitur de Donatista prædicte dubitante, & ex una parte habente certitudinem, ex altera verò non habente prædicam probabilitatem honestatis, ubi certa incertis præferenda aliter concedimus.

Multò clariora sunt in rem nostram SS. PP. testimonia & exempla. Nam prædictus D. Augustinus l. 1. de adulterin. conjug. c. 16. inter oppositas sententias, quarum una dicebat catechumenos subito paroxismo oppressos, quo baptismum petere, & ad interrogata respondere prohibentur, esse baptizandos; altera, sensibus & signis destitutum non posse licite baptizari contendebat, ipse benigniorem amplectitur, nec tamen damnat oppositam, sed illam in sua probabilitate relinquit. Mox c. 18. eandem doctrinam ad illos, qui viventium conjugis copulati tenent adulterina consortia, extendit, rationem dans: *quis enim novit, utrum fortassis adulterina carnis illecebrâ usque ad baptismum staterant detineri?* Tandem eodem cap. id ipsum affirmat absque distinctione de Sacramento Pœnitentiæ: *Que autem baptismatis, eodem reconciliationis est causa, si forte pœnitentiam finienda vitæ periculum præcaperit, neque ipsos ex hac vitâ sine arboribus suis pacis exire velle debet mater Ecclesiæ.* Ubi tamen loqui videatur de pœnitente, non tamen loquitur de illo, cujus pœnitentia per signa manifestatur, sed ex vita vel fide Christiana præsumitur; aliâ ipsius dicta non concordarent. Ecce hic in secundo saltem & tertio casu D. Augustinus

amplectitur opinionem plurimorum præsertim nobis adversantium iudicio minùs tutam, & minùs probabilem? & quamvis amplecteretur magis probabilem, quia tamen oppositam non condemnat, etiam illam putat esse tutam & probabilem.

De S. Cypriano supra mentionem fecimus, qui decrevit, ab hæreticis baptizatos, cum ad Ecclesiam redirent, esse rebaptizandos; quæ opinio [nuac damnata & erronea] propter bonam fidem & probabilem persuasionem sanctissimi Martyris excusatur, quantumvis esset minùs probabilis, utpote communiore Ecclesiæ consuetudini contraria. Zacharias Papa à D. Virgilio admonitus, quòd D. Bonifacius quosdam, ex imperitia baptizantis in nomine Patriæ, & Filii, & Spiritus Sancti baptizatos rebaptizasset, factum reprehendit, sed de peccato nequaquam accusat, haud alia de causa, nisi quòd Pontifex D. Bonifacium bonâ fide in probabili ratione fundatâ crederet excusatum. Hinc mediâ viâ nec minis arctando, nec laxando conscientias incedendum est, & fugienda zeli exorbitantis indiscretio juxta D. Ambrosii monicum in Pl. 118. serm. 5. *Sunt etiam in nobis, qui habent timorem DEI, sed non secundam conscientiam, statuentes duriora præcepta, quæ non possit humana conditio sustinere. Timor in eo est, quia videntur sibi consulere discipline, opus virtutis exigere, sed inscitia in eo est, quia non comparantur nature, non æstimant possibilitatem.*

Ad rescripta SS. Pontiff. & Canones, qui ex corpore juris opponuntur disp. 12. a. 4. §. 1. responsum est: qui benignæ sententiæ & nostræ favent, sup. art. 5. §. 3. n. 5. & 6. referuntur. Ad monitum Leonis Papæ in cap. sicut quedam, dist. 15. ut in iis, que vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis SS. PP. inveniantur adversum. Cum ergo ex hæcenus dictis & disputatis constet, doctrinam sententiæ probabilis à nobis explicatam, neque præceptis Evangelicis contrariam, nec SS. Patrum decretis esse adversam, licite illam sequemur in praxi.

ARTICULUS VIII.

An nostra sententia adversetur doctrinæ S. Th. ejusque

Interpretum?

SUMMARIUM.

1. Adversariorum opinio de antiquitate suæ sententiæ.
2. Textus, qui opponuntur ex S. D.
3. Ostenditur, expositionem rigorosam sententiæ esse contrariam menti D. Thomæ.
4. Eruiitur genuinus sensus & mens D. Th. in primo textu.
5. Exponuntur reliquæ autoritates.
6. Firmatur expositio auctoritate antiquorum Thomistarum.
7. Adducuntur plures DD. ex Schola D. Thomæ pro benignâ sententiâ.
8. Ex quibus colligitur, benigniorem sententiâ esse verè Thomisticam.
9. Nullo modo novitium dogma, sed ratione, & auctoritate potiorum.
10. Nostra sententia ex principiis adversariorum secuta in praxi.
11. Est licita etiam in articulo mortis.
12. Regule reperiendi certam probabilitatem.
13. Sententia benigna etiam à Spiritu S.

§. I.

Proponitur auctoritas D. Th.

Potissimum oppugnationis robur collocant adversarii in D. Thomæ, Scholæque Thomisticæ auctoritate, cui benignam sententiâ adversari, & hanc opinioforum Probabilistarum sententiâ

centiam antiquis omnibus suspectam fuisse dictant. Imò Dominicanam familiam, inquit Vincent. Baron. à S. Doctore, in cuius verba jurant, hoc dogma inconcessum habere, quod agitur contra legem, semper esse malum, nec excusari per hoc, quòd sit secundum conscientiam, quacunque probabilitate munitam, que incertitudinem nunquam sit evasura, quamdiu reclamabunt Doctores graves, & contra stabunt rationum momenta. Jul. Mercurius plus audet, & p. 2. a. 26. antiquitatem sententiae rigorosae refert ad usque tempora Apostolorum, quod exinde probat: Quia quatuor ultimis seculis elapsis S. Thomas, Scotus, S. Antoninus, Gerson, Jo. Major, Adrianus, & alii docuerunt, non licere sequi minus tutam, seu minus probabilem: non est autem verisimile, huiusmodi Doctores voluisse scribere contra regulam, qua communiter tunc habebatur in Ecclesia. Nunc igitur primò Angelici Doctores, cuius illibatam doctrinam, ex perpetuo nostrae Universitatis instituto & more, pro mea sententia regula & cynosura colloco, verba & ex his mentem inspiciamus.

2. Primus igitur & praecipuae considerationis locus est ex quodl. 8. S. Th. a. 13. ubi instituta quaestione, utrum ille, qui habet plures praebendas, peccet? sic resolvit. *Aut ille, qui facit contra opinionem Magistrorum, utpote habendo plures praebendas &c. in quandam dubitationem inducitur ex contrarietate opinionum, & sic, si manente tali dubitatione plures praebendas habet, periculo se committit, & sic procul dubio peccat, utpote magis amans beneficium temporale, quam propriam salutem, Aut ex contrariis opinionibus in nullam dubitationem adducitur, & sic se non committit discrimini, nec peccat.* Ex quo videtur inferendum: sed qui sequitur opinionem probabilem, praesertim minus probabilem contra alteram faventem legi, hoc ipso in dubitationem adducitur: ergo committit se periculo peccandi: ergo peccat.

Accedit, quòd ibidem in e. art. dicat S. D. *Illud autem, quod agitur contra legem, semper est malum, nec excusatur per hoc, quòd est secundum conscientiam.* Submittitur: sed qui sequitur minus probabilem contra legem, exponit se periculo agendi contra legem: ergo exponit se periculo peccandi: & si actus reverà sit contra legem, peccabit, non excusandus per conscientiam probabilem.

Adducuntur praeterea alii duo textus ex quodl. 9. a. 15. in corp. *error, quo non creditur peccatum mortale, non excusatur à toto, licet forte à tanto.* Ergo sequens parte minus tutam, si erret, ex mente S. D. non excusabitur à toto &c. Et rursus ibid. *omnis quaestio, in qua de peccato mortali quaeritur, nisi expresse veritas habeatur, periculosè determinatur.* Sed si liceret utramque opinionem pro libitu sequi, non esset tam operosè & scrupulosè defudandum in resolutione quaestionis: ergo. Tandem quodl. 3. a. 10. *In his, quae pertinent ad fidem & bonos mores, nullus excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicujus Magistri, in talibus enim ignorantia non excusatur.*

§. II.

Expenditur eadem auctoritas, & exponitur.

3. Existimo tamen, D. Thomam non satis Thomisticè in rigorosa sententia patrocinium

trahi, cum explicatio & applicatio istorum verborum ab adversariis facta videatur ipsi S. D. contradicere, & eundem contradictionis arguere. Nam adversarii dicunt, & ex textu, ut patet, colligunt: *Qui in contrarietate opinionum peccat sibi licitum esse habere plures praebendas, semper in dubitationem inducitur, & ideo peccat.* & namquam sequi potest minus tutam faventem commendo, D. Thomas teste Jo. à S. Th. disp. 12. a. 1. n. 14. dicit: *Non semper aliquis ex contrariis opinionum in dubitationem adducitur, nec proinde peccat.* Ita habet, vel potius supponit cit. quodl. 8. a. 13. in fin.

Item S. D. ibidem decernit, quòd sequens opinionem faventem commodo contra legem habendo plures praebendas, quae est pars minus-tuta, & fortè minus probabilis, modo non habet dubitationem, non peccat. Adversarii dicunt, & colligunt sua opinione ex S. D., errantem contra legem in jure naturali nunquam excusari à peccato, vel quia invincibilis error non excusatur in jure naturali, ut vult Jansenius cum suis collateralibus; vel quia non detur invincibilis ignorantia juris naturalis, ut volunt Smetich, Fagnanus, Vincen. Baron. Contenson.

D. Thomas affirmat omnem invincibilem errorem excusare à peccato, neque distinguit inter ignorantiam juris naturalis & positivae. Ita enim inquit cit. quodl. 8. a. 15. *Error conscientiae quandoque habet vim absolventis, seu excusantis, quando scilicet procedit ex ignorantia ejus, quae quis scire non potest, vel scire non tenetur.* Ita tali casu quamvis factum sit de se mortale, tamen intendens peccare venialiter, peccare venialiter. Et hoc ipsum docet ex instituto 1. 2. q. 6. a. 3. de q. 17. de verit. a. 3. & 4. Quòd verò de jure naturalis, & invincibilis & ignorantia, ex fundamento ejusdem S. D. distinguunt inter praecepta naturalia primaria & secundaria, & antiquiorum Thomistarum sententia dictum est in disp. 2. §. 2. *Aut ergo adversarii D. Thomam contra suam mentem explicent, aut faciunt ipsum contradicentem sibi. Neutro sanè modo Thomisticè.*

Genuinum igitur sensum & mentem D. Thomae ex ipsorum contextu, tum ex antiquiorum Thomistarum interpretatione eruamus. Illa est mens & assertio Divi Thomae, quam ponit in corpore articuli per modum scopi ac centri, quo rotas articuli discursus collimat, illa non est assertio D. Thomae, quam sibi ipsi solvendum objicit: sed opinionem & principalem scrupulum adversariorum sibi ipsi objicit. Ita enim inquit cit. a. 15. circa 3. sic proceditur. *Videtur, quòd ille, qui habet plures praebendas, peccet ex hoc ipso, quòd opinionem Magistrorum sunt in contrarium. Quicunque enim committit se discrimini in his, quae sunt ad salutem, peccat: sed iste committit se discrimini, ut videtur, cum faciat contra multorum peritorum sententiam: ergo videtur, quòd peccet.* En! ipsissimam adversariorum argumentationem! Concludit verò corpus articuli verbum præ allegatis distinguendo: *Aut ex contrariis opinionum in dubitationem inducitur manente dubitatione habet plures praebendas, & sic peccat: aut in nullam dubitationem adducitur, & sic non peccat.*